

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Rónay Mária

Cím:

A Károly-kaszárnya börtönétől
fől a lipótvárosi mandátumig

Forrás:

Magyar Hírlap

Bpest

(Hely)

1936. 12.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Mezei Mór

Idő

"1936"

Személy

Helyszám

A Károly-kaszárnya börtönétől a lipótvárosi mandátumig

Mezei Mór születésének centenáriuma

Husz esztendővel ezelőtt, 1916 január hó 17-én Pollák Illés ezzel kezdte a Pester Lloyd-ba írott cikkét: „Mezei Mór ist heute 80 Jahre — jung geworden”.

Fogalom volt Budapesten és a magyar politikában Mezei Mór neve. A magyar zsidóságnak pedig reprezentatív „great old man”-je volt, de amikor 1925-ben eltemették a 91 éves örökifjú nagy embert, nemcsak a maga fajtája, hanem az egész ország osztatlan részvéte kísérte sirjába.

Most születésének századik évfordulója teszi aktuálissá, hogy újból szóba kerüljön.

Két fia, akik más kvalitásai mellett örökölték bámulatos fiatalosságát, Mezei Pál, a Kereskedelmi Bank jogtanácsosa és Mezei Lajos főorvos, meghatottan mesélnek édesapjukról:

— A világ legjobb embere volt, — kezdte Mezei Lajos.

— Joban magyarázza a lényét, ha azt mondom, hogy filozófikus ember volt és ebből fakadt filantróp volta, a legmagasabbrendű emberszeretetig vezette filozófiája — mondja a jogtanácsos.

A 80 éves turista

— Kifelé talán mogorva, barátságtalan embernek látszott, de befelé a legmelegebb lélek nyilatkozott meg benne. Családja és

jóbarátai körében csupa közvetlenség, kedély volt a lénye. Szinte gyerekes naivitással tudott örülni apróságoknak. Legnagyobb öröme volt, ha a hegyekben turistáskodhatott. Majdnem nyolcvanéves koráig hat-nyolcórát tudott járni naponta. Nyolcvankét éves korában túrázott utoljára Ausztriában.

— Nyolcvankilenc éves koráig nem ismerte a betegséget és nem is értette meg, hogyan lehet valaki beteg, — mosolyodik el az emlékezésen Mezei Pál, — amikor és 1924-ben, ötvenhét éves koromban Karlsbadba készültem, búcsúzáskor csodálkozva kérdezte tőlem: „De Fiam, miért mész Te egy gyógyfürdőbe?” — Megmagyaráztam neki, hogy szükségem van a gyógyvízre a gyomrom miatt. Az öregúr méltatlankodva kiáltott fel: „De édes Fiam! Hogyan lehet már Karlsbadra szükség — a Te korodban!”

— Filozófus voltára jellemző, ami a háború után történt vele. 1918 nyarán Salzburgban töltötte szabadságát. Akkoriban nagyon nehéz viszonyok voltak Ausztriában, a nép körében valóságos éhínség dúlt és a salzburgiak ezért fellázadtak a fürdővendégek ellen, akik „eleszik” előlük az ételmet. Apám a Hotel Európa kertjében olvasott éppen, amikor a lázadó csapat megtámadta a szállodát és dühében összerombolta. A vendégek persze rémülten menekültek, csak apám maradt nyugodtan a kerten. Az öreg urat nem bántotta senki, de később mégis

döbbenet kérézték ismerősei: hogyan tudott olyan nyugodtan olvasni, amikor ez a megvadult tömeg előzönlötte a szállodát? Hiszen a legnagyobb katasztrófa törtéhetett volna vele!? Apám csendesen felelte: „Ugyan mi törtéhetett volna? Csak olyasmi, amire az én koromban már amúgyis minden percen számítani lehet!”

Amiért Kornfeld Lánczy Leót irigyelte

— Jósága páratlan ügyelmességgel párosult, — mondja elérzékenyülten a főorvos, — nem volt nap, hogy amikor délből hazajött, ne hozott volna mindnyájunknak valamit. Mindenkinél azzal bedveskedett, amiről tudta, hogy a legjobban örül neki.

A fiatalabbik fiú főként az apára emlékezik, az idősebb elsősorban az embert igyekszik körvonalazni. Ezért minduntalan szavába vág öccsének és az intím emlékezések helyett az általános jellegű vonásokat emeli ki.

— Ma már nem is lehet elképzelni az ő jogászai jelentőségét, — mondja, — mert tudni kell, hogy kereskedelmi jogunkat, amely 1875-ben lett törvényt, ő érezte és értette át legjobban, ő öntött bele tartalmat, azzal, hogy a törvény életbeléptetése után a részvénytársaságokra vonatkozó határozmányoknak a gyakorlati életben való érvényesüléséhez mintául szolgáló formákat ő alkotta meg. Az egész magyar kereskedelmi és pénzügyi világban olyan formulákkal dolgoztak, amelyeket eredetileg ő csinált. A legnagyobb stíliszta volt, — nem Anatole France-i értelemben, hanem bizonyos tekintetben éppen ellenkezőleg, — mert hiszen a kereskedelmi szerződéseknél az a lényeg, hogy tömören, egy mondatba sűrítse bele

a lényegét, mindazt, amire szükség lehet, mégpedig úgy, hogy ahhoz a kételynek nyomma se férhessen. Ehhez pedig mesterien értett. Ugyhoggy Lánczy Leó a világeért sem dolgozott volna nélküle. Jellemző arra, hogy az ő munkássága mit jelentett a Kereske-

delmi Banknak, hogy a nagy ellenlábás pénzügyintézet, a Hitelbank vezetője: Kornfeld báró mindig azt mondta: „Egész életemben csak egyetlen dolgot irigyeltem Lánczy Leótól: — Mezei Mór...”

Mezei Mór karrierjének indulása kerül szóba.

— Amikor Pestre került az apám, — meséli a jogtanácsos, — az 50—60-as évek egyik legkiválóbb fiskálisánál, Ghiczy Samu-nál lett patvarista. Hatalmas örökösödési pert vitt akkoriban az iroda: az Almay-örökösök pereskedtek a Wurm-udvar birtokáért. Konferenciát hívtak össze az ügy megtárgyalására és — minthogy a Gesamtmonarchie idején nem különbözött a magyar jog az osztráktól — mint legfőbb szaktekinélyt, meghívták erre Giskra doktort, a leghíresebb osztrák ügyvédet, akiből később miniszter is lett. Apám, aki a konferencia jegyzője volt, a tárgyalások elején megszólalt: „Kérem és már elkészítettem a beadandó periratot, — tessék!” — és átnyújtotta. Giskra erre kijelentette, hogy át akarja tanulmányozni ezt a periratot és délutánra halasztotta a konferenciát. Délutánig mást sem tett Ghiczy, mint — szidia a patvaristáját „nagyvási hóbertjáért”. Annál nagyobb meglepetést keltett, amikor délután Giskra kijelentette, hogy a periraton egy szót sem kell változtatni, úgy amint van, be kell adni. Ez az eset alapozta meg apám pozícióját.

— A nagy nyilvánosság előtt akkor került felszínre apám, amikor a hatvanas évek leg-